

Szerkesztési iroda:

főtér, Szabó-féle ház 1-ső emelet,
hova e lap szellemi részét illető közlemények
intézendők. Bérmentetlen levelek csak ismert ke-
zektől fogadtatnak el.

Kiadói hivatal:

főtér, **Bettelheim testv. könyvker.**
hova e lap anyagi részét ill. tő közlemények,
(előfizetési pénz, kiadása körüli panaszok, hirdet-
mények) bérmentesen intézendők.

ALFÖLD.

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési feltételek:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:

2 hónapra 2 frt. 80 kr.

Hirdetmények díja: 4 hasá-
bos petit-sor egyszeri hirdetésnél 6, és minden
következőknél 3 ujkr számított. Terjedelmes
hirdetések többszöri beiktatás mellett kedvezőbb
feltételek alatt vétetnek fel. Bélyegdíj külön 30
ujkr. Magánvita 3-hasábos petit-sor 15 ujkr.

Az „Alföld” magánsürgönyei.

Páris. A vasárnapi „Patrie” jelenti:
A „Trent” esetének hírére New-York
önkéntesen kivilágított. Az ottani la-
kosság a kormányval egyesülten, erélye-
sen tüntetett határozott ellentállás mellett
Anglia mindennemű követelése ellen.

(Feladatott Bécs, decz. 2-án 5 óra 50 p. d. u., érk. 8
óra 40 p.)

Raguz a, dec. 2. Ma osztrák csapa-
tok vonultak be Sutturinába, Vukalo-
vicnak az osztrák határok ellen fölállí-
tott ütegei elűzése végett.

Bécs, dec. 2. Hír, hogy a költség-
vetés nem fog a bir. tanács elé terjesztetni;
a pénzügyminiszter visszalépne.

Pest, nov. 30-án.

(—á—) A bécsi „Presse” egyik köze-
lebbi számában kimutatja, mily visszatetszést
idézett nála elő a „Poroszország” az 1861-iki
választások előtt” című röpirat. Nem akar-
juk bíráltni a „Presse” fenhéjázó nyilatkoza-
tait, azonban e nyilatkozatokból minden fen-
héjázás daczára is ki tudjuk olvasni, hogy
azon röpirat a „Presse”-t meglehetősen kellemet-
lenül érinté, mert csak úgy látjuk igazolva a
„Presse” azon komoly figyelmeztetését, mely-
lyel megkísérti Poroszországnak tudtára ad-
ni, hogy minő eredményeket várhat akkor,
ha valóban az e röpiratban kifejtett politikát
követi. Avvagy midőn azt mondja a „Presse”
„közben pedig megtudtuk, hogy az, mit Ber-
linben a német kérdés megoldása alatt érte-
nek, nem lenne egyéb, mint Poroszország na-
gyobbodása a német terület néhány rongyai-
val, miért a nagy német haza szét tépése és
határainak idegen nemzetek határaiba ejtése
kockáztatnék, és oly bonyolódás idéztetnék
elő, melyből hosszas véres harcok után csak
Francia- és Oroszország vinnék el a főnye-
reményt,” — mondjuk, midőn a „Presse” ily
sötét jövő rajzolásával foglalkozik, lehet-e ezt
másképp magyarázni, mint hogy a pár sorral
előbbi fenhéjázás csak a sértett hiúság be-
széde, ez pedig egy neme a lebeszélésnek, s a
mellett csatlóatlan bizonyítványa annak is,
hogy bizony a „Presse” Ausztriára nézve nem
tartja egészen közömbös valaminek Poroszor-
szág barátságát.

De ha Ausztria helyzetét tekintjük, be-
kell vallanunk, hogy e nemzet olyan, a mely-
ben nem a tekintélyes Poroszország, de még
bármely kis tartomány rokonszenve is föltét-
lenül nyereség lenne. — Hogyha pedig bírál-
gatjuk azon föltételeket, miktől a nevezett
röpirat szerint Poroszország barátsága függ,
el kell ismernünk, hogy azok korántsem tul-
ságosak, sőt ha tekintjük, hogy a porosz pro-
gramm elfogadása után, e röpirat állítása sze-
rint, mily tekintélyes kezességet vállalna ma-
gára Poroszország Ausztria irányában, azon
meggyőződésre kell jutnunk, hogy e pro-
gramm elfogadása sokkal több hasznót ered-
ményezne Ausztriának, mint magának Po-
roszországnak.

Szeretjük a mit állitunk indokolni is, s
azért kifejtjük, hogy mi vezet bennünket e
meggyőződésre?

Tekintsük, hogy e röpirat értelmében
mit követel Poroszország:

Követeli 1-ör. Az összes Ausztrián ki-
vüli szövetséges haderő állandó főparancs-
nokságát, és a szövetségi várakban az egye-
dülű várórségi jogot. 2-ör Egyedülű határo-
zási jogot béke és háboru felett.

Igaza van a „Presse”-nek, midőn azt
mondja, hogy ez középut, a jelenlegi állapot
s az annexio között, és mégis ha a „Presse”
csak egy pillantást vet a német nemzet jelen-
legi politikájára, el kell ismernie, hogy e
programmban, a német nemzet politikai pro-
grammja erősen mérsékelve tükröztetik visz-
sza, mert a német nemzet nem középutat ke-
res, de nyíltan kimondja, hogy az apró király-
ságok s hercegségekből egy erős nemzetté
akar összeforrni, és valljon a német nemzet e
törekvése nem tiszteletre méltó-e? s van-e va-
lakinek joga a nemzet e szent törekvését gá-
tolni?

Bizonyára ez olyan eszme, mely nem fog
nyom nélkül kivesszini a német nemzet kebléből,
a viszonyok hátráltathatják e nemes törekvés
diadalra jutását; de miután a mag, az elv, már
gyökeret vert a nemzet népének szívében, az
előbb vagy utóbb, de minden esetre győzni
fog. Látjuk, hogy a német nemzet most merre
gravitál, s ez irányát csak akkor vészthetné
el — de akkor is csak megváltoztatná — ha a
porosz kormány politikája elvesztené népszerű-
ségét a német nemzet előtt; hanem lehet-e a
porosz kormány felől föltennünk, hogy a mit
keletkezése óta annyi buzgalommal, oly kitar-
tással szerzett meg, azt most, midőn már csak
nem elérte célját, játsza el.

Ha ilyet a „Presse” remél, minden esetre
nagyon csalódik, ha pedig ő is velünk tart, s
nem reméli, akkor neki is el kell ismerni, hogy
a porosz politikai programnak teljesülése
már csak időkérdés; olyan a mit a szövetségi
gyűlés most visszautasíthat, de idővel minden
esetre ki fogja vivni maga a — nép.

S így a minézetünk szerint ha vissza-
sitják is a német hatalmak Poros ország előter-
jesztését, maga Poroszország nem vesz egye-
bet, mint időt; azon angol közmondás pedig,
hogy „az idő pénz” csak egyesekre áll, nem-
zetek életében egy év elmoshatja századok
bűnét.

De tekintsük már most a dolog másik ol-
dalát; azt állítottuk, hogy a program elfo-
gadásával nézetünk szerint Ausztria többet
nyer, mint maga Poroszország. Fejtsük meg
miért?

Azt mondja azon röpirat, hogy a főnebbi
föltételek elfogadása esetében Poroszország
biztosítja Ausztria egész birtokterületét Ve-
lence kivételével, sőt még arról is kezeske-
dik, hogy Ausztria velencei birtokáért teljes
kárpótlást nyerend.

Kérdjük a „Pr.”-től, talál-e Ausztria
Európában oly hatalmasságot, ki birtokait ily
előnyösen biztosítaná? meglehet, hogy van
olyan hatalmasság, mely Velence kivételé-
vel kéz alatt már biztosította is Ausztria bir-
tokterületét; de hisz Velence kivételével Ausz-
tria egy tartománya sem akar szakadni, s így
a biztosítás könnyebb, mint egyelőre hinnők,
hanem olyan, a ki Velenceért Ausztriának
teljes kárpótlást biztosítana, tudunkkal még
nem találkozott, s így el kell ismernünk, hogy
e biztosítás következtében nagy előny lenne
Ausztriára nézve, ha elfogadná a porosz aján-
latot, annyival inkább, mivel azon ajánlat el-
fogadásával Ausztria nem vesztené egyebet,

mint egy kis befolyást s egy nagy czimet. Ha
a „Presse” azt hiszi, hogy többet vesztené: so-
rolja föl e veszteségeket, mondja el, mi hasz-
na volt 1815-től a mai napig Ausztriának a
német szövetségből? mert mi csak azt tudnánk
elmondani, hogy mit vesztett a szövetség miatt
például akkor, midőn szövetségi kötelezettsé-
géről fogva háborut viselt, melyből reá sem-
mi haszon, csak a kiontott vér vesztesége jutott.

Mindezeket a „Presse” cikkére válaszol-
tuk, a kormányra nézve nem szólunk, ott vi-
deant consules!

Lapszemle.

„Magyarország” ekép ismerteti a belga saj-
tó-törvényt:

Ki valódi sajtószabadságot akar látni, menjen
Belgiumba. A belga alkotmány 18. cikke így szól:
„A sajtó szabad. A vizsgálat soha sem hozható be.
Szerzők, kiadók s a nyomdászoktól biztosíték nem
követelhető. Ha szerző ismeretes s Belgiumban hono-
sult, a kiadó, nyomdász s terjesztő nem üldöztethe-
tik.” — Előleges rendszabály nem akadályozza s ne-
hezíti a szellem szabad nyilatkozását. Ha vétség kö-
vettetik el, a törvényes felelősség terhe természet-
szerűleg nem azokra hárul, kik abban részt ve-
hettek, hanem egyes egyedül a szerzőre. E törvény-
hozás célja világos. Az író ment legyen a nyomdász
cenzurájától is. Mig ez utóbbi bünrészesnek tekinte-
tik, a sajtó valódi szabadsága nem lehetséges; csak
azon alapelve következtében, hogy a nyomdász mint
anyagi, s felelősségnélküli kezelő tekinthető, nyilvá-
nithatja véleményét s nézeteit a szerző korlátlanul.

Minden sajtó-vétség az 1837. jul. 20-i büntető
törvény alá tartozik. E törvény bünrészesnek csak
azt nyilatkoztatja, ki valamely vétségre egyenesen
izgatott; megbüntet továbbá minden nyilvános s ros-
zakaratu megtámadását a törvények kötelező erejének,
a király alkotmányoszerű tekintélyének, személye sért-
hetlenségének, dynastiája alkotmányos jogainak, a
kamarák jogai s tekintélyének, s végre megbünteti
a király személyes megsértését s meggyalázását.

Minden sajtóper esküdtzékek elé tartozik; a
vádottak azonban, mint más büneseteknél, nem ülnek
a vádlottak közönséges padjára, hanem egy külön
hely van fentartva számukra. „Egyszerű politikai
és sajtó-vétség eseteiben, előleges becukátásnak
nincs helye”. Ki valamely nyilvános hatóságot műkö-
désében meggyalázott, annak joga van az általa állí-
tott tények igazságát bebizonyítani, s ha bebizonyítani
képes volt, a vád s kereset alól felmentetik.

„A sajtószabadság áldása — így szól továbbá
„M. O.” — nem abban áll, hogy a legszélsőbb dolgot
hangosan elkiabálhassuk, hanem abban, hogy ne le-
gyen ürügy az egyenes s őszinte szó elnyomására.
Hogy a buzaszemnyi igazságot megkaphassuk, a ka-
zalnyi szalmát, melybe be van temetve, vödölmezik.
Senki se mondhasa el, hogy az üzletet — melynél
sikkasztást is üzhette — átveszi, hogy a tiszta buzát
a szeméttől különválassza; e fontos hivatal a népet,
a közvéleményt illeti.

Belgiumban a legkisebb közigazgatási kérdés
sem jöhet szőnyegre a nélkül, hogy azt a lapok a leg-
apróbb részletekig ne elemeznék s bírálgatnák. A hi-
vatalos titkolódzás szükségessége ott ismeretlen, leg-
alább nem veszik azt oly pedans szigorúsággal mint
másutt. A minisztértől kezdve a hivatalszolgáig min-
den hivatalnok ir hirlapi cikket oly dolgokról, me-
lyek gyakorlatában vannak s az államnak még sincs
semmi baja.

Valóban, ha a sajtószabadság következményei
oly veszélyesek volnának, mint azt annak ellenei fel-
tűntetik, sehohsem vehetnők azokat oly hirtelen észre
mint Belgiumban, oly országban, melynek százados po-
litikai tapasztalásai nincsenek mint Angliának; oly or-
szágban, melynek tanügye s általános miveltége nem
áll oly magas fokon, mint Németországban; oly or-
szágban, hol a királyi ház története még alig har-
mincz éves, s e szerint a néppel s annak emlékei és
sorsával még nem lehet úgy összeforrva, mint más
országokban!

Európa szárazföldjének melyik állama dicse-
kedhetik ily valódi sajtószabadsággal? És mely or-
szág maradt oly nyugodtan az 1848-ki év viharai
alatt, mint Belgium?”

A gráci „Volksstimme” mióta megégette

a kása száját, nem vezérezik; hanem annál magosabb lóra ült egy idő óta a

„Fortschritt”, melynek legutóbbi számából — publicistikai irmodora ismertetéseül — itt egy kis mutató: „A képviselőház kezd körülhajózni a veszélyes sziklát, mely annak népszerűségét fenyegette, minthogy klubonként csatlakozik a költségvetés előterjesztésének eszméjéhez, melynek fölmerítése az államháztartás számára a közönség szíveit nagy mérvben megnyeri. A nagy közönség nem ismeri az alkotmány-betűnek bálványtiszogató imádatát. Az alkotmányos rendszert nagyban és egészben úgy veszi, mint a népképviselő részvételét a törvényhozásban, mint a közigazgatásnak ellenőrzését egy a néptől választott bizottmány által, mely utóbbinak becsületessége, buzgalma és képessége fölött ismét a nép gyakorolja az ellenőrködést, midőn annak nyilvános tárgyalásait és szavazatait jól szemügyre veszi, s a szerint méri előszeretetének vagy ellenszenvének fokozatát.

Valóban nem lehet az osztrák népnek szeméretvetni, hogy az az anyagi érdekeket elébe tenne az erkölcsi, vagy hogy szabatosabban megmondjuk, az úgy nevezett szabadság-kérdések- és alapjogoknak. Ellenkezőleg, csak nagyon is szereti a lyrai és érzelő politikát, és a fényes phrasisek még nagy keletben vannak. Avagy nem tartozik-e az egész nemzetiségi szédelés, melyben Ausztria szenved, a legkorábbi érzelgés politikai körébe?

A közönség fel volna jogosítva, képviselőinek rossz néven venni, hogy azok nem intéztek egyhangú feliratot a koronához, hogy Ausztria kárhozatos alkotmány-zavarából közösen találtassék ut a háztartás kérdésének tárgyalására. Ha most épen a korona lép a népképviselő elé oly jog-ajánlatával, melyet előle még vissza lehetne az alkotmányos betű által tartani; midőn a korona mondja: én nem akarom tovább viselni az absolutismus terhét, munkálkodjunk ketten a műven, melynek eredménye mindkettőnk javát és rosszát egyenlően föltételezi és érinti; ha ekkor a népképviselő azt akarja felelni: mi nem vagyunk oly helyzetben, hogy a nyilvános érdekek mellett fölléphessünk, mi sajnáljuk ugyan az állam és a nép kedvezőtlen állapotát, de minket bilinesen tartanak a — paragrafusok!

Ekkor a parlament az alkotmány szentségét a nép szemében jelentékenyen bántaná” stb.

Az Ost und West az anglo-amerikai összehasonlítást elemezvén, így következtet: Anglia és az északi államok tehát csaknem egyideűleg szegték meg a semlegességet, a különbözőség csak annyi, hogy az északi állam cselekménye határozottan támadó.

Az angol korona-jogtudósok azt ítélték: „a biztosok elfogatása a népjogok megsértése és Anglia meggyalázása.”

A kormány elégtételt és a tény nyilvános rosszallását, a foglyok szabadon bocsátását, becsületmentést, és kárpótlást fog követelni azok számára.

Ha a jelen összehasonlítás, — így végződik az illető cikk — miként mi hisszük, békés uton ki nem egyenlítetik, az angolok nyugotindiai hajók szaporításában, és lassu nyomás gyakorlásában keresendik a visszatorlást. Messzebb nem fog a dolog menni.”

A magyar királyi Kuria felirata.

(Vége.)

„Ezen kettős biztosítékot — jobbágyi hódolatunk érzetében legtisztább öntudattal bátorkodunk

kimondani — csak a kir. kuria nyújthatja: mert midőn a politikai szenvedélyek rázkódtatása közt is, az e végre saját törvényhatósággal bíró királyi ügyigazgató által emelt vád folytán, a valódi bűnös egy magasabb külbnyomás felett álló bírói testület előtt a büntetés szigorát ki nem kerülheti, és az ítélet törvényessége iránti erkölcsi meggyőződés a hatást növeli, úgy másrésről az ország lakosai biztosítva vannak, hogy oly bírák előtt állanak, kik a hazai törvényeket ismerik, és azok megtartására kötelezve lévén, azoknak alkalmazásán kívül más feladatot nem ismernek.”

„Ambár ugyan a magyar büntető-törvények a felségsértési és hűtlenségi bűntényeknél a büntetésnek legmagasabb fokát állítván föl, ennek fokozatát részletesen nem határozták meg: mindazáltal a hűtlenségnek nem létezik oly neme, mely az 1723. 12. t.-cz. 5-ik §-a alapján kellő büntetés alá ne vonathatnók.”

„Ezen jobbágyi hódolattal tett alázatos fölterjesztésre Felséged kuriaja nem személyes okoknál fogva járul. Maga Felséged legkegyelmesebben kinyilatkoztatni méltóztatott, miszerint a törvény hiányossága, és így nem ezen bírói testület tagjai iránt való legmagasb bizalom hiánya miatt határozza el, az atyai keblében is sajnálatot gerjesztő kivételes intézkedések alkalmazását. Ezen bíróságnak törvényes alapon lett visszaállítása óta e részbeni kötelessége mulasztásának lehetősége sem forgott fenn; annak egyes tagjai pedig Felséged iránti hűséget és áldozatkészséget illetőleg, megnyugvással nézhetnek multjokra, s bizonyára a netalán előforduló esetekben is azt teljesítendik, mit a törvény és letett esküjük igényel.”

„E hűséges királyi kuria úgy tekinti magát, mint Felséged és az ország között szükséges bizalomnak egyik főkapcsát, mely bizalom csak úgy eszközölhető és csak akkor idéz elő megnyugtató hatást, ha azon meggyőződésen alapszik, hogy a törvény körében a bíró minden idegen befolyástól menten határozhat. Egyes kormány-intézkedések mulékonyak. — Felséged és dicsőséges házának uralkodása, kell, hogy az országgal együtt fennmaradjon; ezeknek érdekében törekszik e hűséges kuria a kölesönös bizalmat minden működésével állandósítani.”

„Ezen magasatos hivatása bátorította ezen hűséges kir. kuriát jelen legalázatosabb felterjesztésre, — ez táplálja benne azon bizalomteljes reményt is, hogy Felséged, hódoló tisztelettel és fiúi színtességgel tett előterjesztését legmagasabb figyelemre méltatván, indítatva érzendi magát: e bírói testület jogkörének visszaállítása iránt tett legfelsőbb ígéretének teljesítését siettetni; miszerint Felséged által nem rég visszaállított kuriaja azon tekintélyben tartassék fenn, mely nélkülözhetlen kellett arra, hogy a Felséged legkegyelmeseb nyilatkozatai szerint, hova hamarabb helyreállítandó alkotmányos létben a trón és haza javára, úgy a köz-, mint magán-jognak és a törvényességnek hű és életképes őre gyanánt működhessek.”

„Kik egyébiránt legmélyebb alattvalói hódolattal stb.”

Ezen idézett sorok az okmányok szövege szerint második felét képezik, mely az egésznek lényeges tartalma.

Végül hitelesen értesülök, miszerint ő Felsége a feliratot kegyelmesen fogadta.

Kisfaludy-társaság

A Kisfaludy-társaságnak okt. 10-diki üléséről szóló titoknoki jelentésben közölve volt a társaság alapítóinak névsora. Ezóta, részben utólag, több új alapítvány jelentett be, s ehhez képest az alapítók sora most már következőleg egészítendő ki:

Csanak József ur,
Pantocsek-Pereszlenyi Irma asszonyság,
Szinyey-Jekelfalussy Valéria asszonyság,
Veszprémi nemzeti kaszinó,
Véghelyi Imréné, Pázmándi Karolina asszonyság,
gr. Zsigrai Fülöp ur.

Szinten újlag jelentetett be Hanover Miksa ur 20 frtos adománya.

A mai rendes havi ülésben Toldi Ferencz helytartóelnök Csokonai tervezett hőskölteményét Árpádról ismertette, a fenmaradt töredékek alapján; utánna ismét Arany János igazgató olvasott fel mutatókat „Az ember tragoediája” című drámai költeményből. E mű már sajto alatt van s egy pár hét alatt a pártolók kezében lesz.

Shakspeare Othellójának fordítása Szász Károlytól a megbízott bírálok jelentése folytán a Shakspeare-kiadásba fölvétetett s kinyomatása elhatározott.

A Shakspeare-fordítók fölszólítottak, hogy fordításaik beküldetése alkalmával sziveskedjenek egy-szersmind meg nevezni Shakspeare azon kiadást, melyből fordítottak.

Az Odüsszeiának fordítását Zombori Lipót urtól, az illető bírálok jelentése nyomán, a társaság nem fogadta el kiadás végett. A fordító ur sziveskedjék a beadott kéziratról az alulirotnál rendezkedni.

Az 1848-ban kitűzött pályázatok eredménye a jövő évi feb. 6-án tartandó közgyűlésben fog kihirdettni.

Pesten, nov. 28-dikán 1861.

Greguss Ágost,
titoknok.

Néhai Glósius-Artner Karolina asszony végrendelete 15. pontjában 6 gyámoltalan és szükölködő hazai ág. hitv. evang. lelkész, vagy gymnasiumi, avagy felsőbb tanodai tanár részére, kik ebbeli hivataluknak többé megfelelni már nem képesek, 60 és 100 pfr. között fokozható, — úgy szinte 8 ág. ev. lelkész, vagy gymnasiumi, avagy feltanodai tanár özvegye részére 30 és 50 pfr. között fokozható évenkénti segélypénz, — végre külügyetemekre menő két ág. hitv. evang. hittani jelölt részére, kivált olyanoknak, kik tanárságra, avagy különösen mechanikára és hydraulikára készülnek, évenkénti 50 pfrnyi segélypénz rendeltetvén, az alulirt választmány által kiosztatni: az e részben folyamodni kívánók ezennel felhívának, hogy bizonyítványokkal támogatott kérvényeiket f. 1861. december 31-keig alulirothoz ezimezve bérmentesen beküldjék. Lelkészek és tanárok illő esperesük és egyházi felügyelőjük vagy gondnokuk, nemkülönben egy orvostól kiállított bizonyítvány által — papi özvegyek illető lelkészük és esperesük bizonyítványával, a tanári özvegyek pedig szinte illető lelkészük és azon tanodának, hol a férj tanárkodott, igazgatóságától kiállított bizonyítványal igazolják fentirt minőségüket; — a hittan jelöl-

TÁRCZA.

Bécs, nov. 30-án.

(K.) A multheti társaséleti esemény nálunk kétségkívül a redouttermekben tartott művészi álarczosbál volt. A művészi életnek e jelképes, s a társaséletbe, érzékileg, a nélkül, hogy szívet és szellemet sértené, beolvadását, mi tartaléktalanul társaséleti eseménynek nyilatkoztatjuk. Bágyadt kezdemények ezek ugyan, azon őseredetű hasonünnepekhez, melyeket Olaszhon s a Rajnapart felmutat, hol a népnek fris, egészséges és pajkos humora teljes eleven igazságban lép fel. A mi bécsi közönségünk kényes még arra, hogy saját vidám kedélyének nyilatkozatát, egy nyilvános ünnep alkalmába beolvassza. Akaratát vagy szellemi adója hiányzik-e erre, még nem akarjuk meghatározni.

Mint előbbi levelemben írák, e művészi ünnepfeladata volt, a jó Luther örökgigazságu mondatát: „Ki nem szeret bört, nőt és dalt; esztelen volt, s az is marad” jelképes alakban felmutatni. E mondat magában foglalja az élet zordon bölcsességét és valóságát; mely nyersesége mellett is alphaja és omegája az egészséges emberi gondolkodásnak, kivévén a makacsok, álszentek és betegek szerencsétlen seregét. De lássuk a művészi phantasiák tarka alakjait, kik szemünk előtt elvonulnak. Legelől jön méltóságos léptekkel az életelevenítő, szívvidámító és háborító boristene, myrtus-botjával, kit a bachantok és faunok, gyönyörű női alakok által képviselve, lengnek körül, nagyságának azon öntudatával lép ő, miszerint inkább elmondhatja magáról, mint a kevély Károly, hogy birodalmában a nap soha le nem megy.

Tarka rabsereg kíséri őt, a vidám rajnai, a jámbor osztrák, a tüzes bátor magyar, Falernó és Oli-

vetó délfiai, a lelkesült champagnei, és bordói, s a csillogó görög és görögnök, Anakreon a szép Lyas-hoz irt dalait termelő isteni nedvek személyesítői. Ezt követte a szerelem istenasszonya, a világok uralkodónéja. Legyőzhetlen hatalma büszkeségétől körül sugározva, nézett le zöld lombos trónjáról a meghódított emberiségre. Gazdag szöke haj borítá el a szép hölgytermetet, s bájos deli hölgy alakok vevék körül; mi hódolatteljesen hajlunk meg a tündér előtt, mely a történet, és poesis teremője; mert nem a szerelem bűvölő-e elő: Párist, és Helenát, Periklest és Aspiát? nem ennek tüzeből lobbant-e föl az önök Köleseije, Himfije, nem az ünnepély két koronása idézte-e elő Csokonai Lilláját, a világismeretségu Szózatot? nem ez vezeti-e Arany aranyos, s Jókai tündér tollát, s mit mondjunk az önök megsirathatlan vasszességükről, Petőfiről? De minő hangok közelednek? ah a szerelem és költészet dicsőítése az, mely a dalnok sereg ajkairól hangzik, kik a champagnei kaczer nedvét szürölve, a világ összes boraira s kiválóláig az önök tokajjára, s Vörösmartiként, a cigány leány színü ménesire hangoztatják az áldomást. S e vidám sereg után melyhez édes olvasóm légy férfi, vagy nő, mindenesetre, mint a szerelem és költészet testületéhez tartozol, a nélkül, hogy a reichsrath czéhrendező szabályaihoz kötnéd magad, vessünk egy pillanatot ama zord alakokra is, kik ezeket követik. Itt jönnek a hideg bankárok, a szigorú vadászok, a bölcsök követ kereső tudósok, a hegyes orru civilizátorok, az embereket és lovakat szabályzó, kik inkább az utóbbi mint az első kategóriába sorozandók stb.

Ha pedig a bécsi redoutteremi művészi álcázmenet költői és szerelmi képei önök phantasiái mértékének meg nem felel, rossz néven kellene-e venni? hisz az önök hazája a költészet és szerelem

tündérhona, melyről oly szépen mondja Petőfi: „Hol terem több jó bor, és több szép leány, — Mint ott belől, Magyarország határán.”

A művészek ünnepélyéről menjünk működésük csarnokába, menjünk a festésműkiállításba. Nem fogunk teremről teremre járni, minden szép mű, vagy arczkép előtt elmerengni. Csupán néhány kis kepecskéhez vezetem önöket. A varsói véres napok néhány epizódpercei ezek. Éles, lángvonásokkal vannak itt vászonra vetve, csak néhány alak összecsoportosításával a multkori szörnyű események, a történet itélő emlékeiül. E képek Bécsben nagyon feltűntek; az ifjú festész, ki e képekbe szíve metsző kínait lehelé, Grotger, s ki lehetne más, mint lengyel.

Nem fog ártani ha a Musikvereinterembe is betekintünk, ott a jövő zenebonájáról hallhatunk hangokat, melyek ezen, egykor a műsák szelid dalaihoz szokott falak között dörögnek. A hitelintézet tartja ott gyűlését, s nótákról debattíroz ő is, csak hogy banknótákról, s bár mint fészegetik jövőjét, a véget végre is csak az, hogy: es bleibt alles beim Alten! „Isten őrizzen meg a nagynéktől” Weber azt mondá, hogy a nagynékek korunk boszorkányai. Es most Bécsen egy ilyen fogatlan, s minden csatákba feltolakodó, de mindig iszonyuan megtépett boszorkánynyal rémitgetik. Uj évi ajándokul, pománába ijesztgetnek vele. Azt is mondják, hogy kiszáradt rossz csontjaiba az idevaló medicina facultás akar új yelöt önteni. „Vajjon ki ez, s merre van hazája?” Ez az Augsburger Allgemeine Zeitung, mely tücsköstől, bogarastól Bécsbe akar jöni, alkalmasint önöket segíti civilizálni. Mi ez idő szerént nem mondhatunk egyebet reá: Le roi est mort, vive le roi! Az Augsburger Allgemeine meghalt Augsburgn, feltámadt Bécsben.

tek szokott tanodai, egyetemi és egyházfelsőégi biz-
z nyitványokkal.

A Glosius-Artner alapítványt kezelő választ-
mányának Pesten, 1861. nov. 22-ikén tartott üléséből.

Hunfalvy Pál, választmányi elnök,
(lakása: Pest, szervita-tér, 7. szám.)

Hazai mozgalmak.

N.-Szeben. A „Korunk” szerint a szász egye-
tem ülést múlt hó 25-én, szebeni első követ Schnei-
der József rövid beszéddel nyitá meg, a melyben
megemlíté, hogy e képviselőt összehívása udvari ta-
nácsos b. Salmen által történt, a ki Bécsbe utazása
előtt utasításul hagyta, hogy az egyetem megnyitása
Szebenszék első követje által történjék; főemlité
továbbá, hogy 20-kán a követek csekély számban
megjelenése s azon körülmény miatt nem lehetett meg-
nyitni az üléseket, mert e közben kormányzói taná-
csos Schmidt Konrád ur comes-helytartónak nevezte-
tett ki, s várni kellett a tudósításra, mikor érkezik
meg a kormányzói tanácsos ur. Az egyetem tevé-
kenysége egyébiránt csak a törvénykezési térre fog
egyelőre szorítkozni.

Ez ülés tárgya volt a szász földi másodfolyamo-
dású bírók már többször vitatott képessége, a melyre
nézve megállítattott, hogy alkotmányszerűen minden
választott követ választási ideje alatt e képességgel
bíró. Az elnök feladata tehát a senatusok alakítása
volt.

A követek névsorát már közöltük.

Fiume, nov. 30. A megye közgyűlése a hiva-
talától felmentett alispánt, Wocinát ismét visszahe-
lyezé.

Verőcsemegye közgyűlése, mint Zágrárból
nov. 29-dikéről sürgönyözik, az ujonczozást szótöb-
bséggel elfogadta. Az első és másod alispán, főjegyző
s főjegyzés lemondtak.

Fiume, Eszék és Varasd városai — mint a
zágrábi német újság jelenti — az ujonczozási kérdé-
ben úgy határoztak, mint Zágrábmegye és Zágráb-
városa: t. i. tiltakoznak az ujonczozás ellen, ezuttal
azonban fogantatásitják.

Zágráb megyének nov. 27-dikén folytatott
közgyűlésében a szbirói székeknek működő szakér-
tők-díjára nézve, melyet a helytartótanács a megyei
pénztárból rendelt fizettetni, azt határozták, hogy
megyei pénztár nem is létező, e díjakat esetenként
a helytartótanácsnak följelentik folyóvátétel végett.

A nov. 28-dikai gyűlésben a szentiváni szbiró
jelentése olvastott, mely szerint az ottani adóhivatal
a község jegyzőjéhez 6 katonát szállásoltatott be. A
megye panaszt tesz e miatt a helytartótanácsnál.

Buda sz. kir. főváros ujtisztikara, mint a
„Sürgöny” írja, megalakult.

Sz. kir. Komárom városának kinevezett új
tisztikara f. hó 25-én tette le az esküt.

Csanád megye részére mint „M. O.” írja, fő-
ispáni helyettes levén kinevezve, ezen kinevezés
megerősíti azon hírt, hogy az e megye részére előbb
kir. biztossá kinevezett Lakatos Károly e megtisztel-
tetésről lemondott.

Külföld.

Franciaország. Ugy látszik, alaptalan
volt a hír, mely szerint Fould pénzügyi tervének rész-
letei a „Moniteurben” közzé fognának tétetni.

A „Temps” azt állítja, hogy nem is gondolnak
a „Véron” által rebesgetett gyufa-és zongora-adóra.

A nov. 26-án tartott miniszteri tanácskozmány
élénkebb volt mint valaha. A lefegyverzés kérdése
viharos vitát idézett elő. Persigny, Thouvenel és Wa-
lewski — mint hírlík — azon ponton állanak, hogy
a kabinetből kilépjenek. A császár maga a lefegyver-
zés ellen van. A hadügyminiszterium felsőbb megha-
gyás folytán a löfegyverzési munkálatoknak eddigi
mervünkből folytatását rendelte meg.

Brüsszelből írják, hogy Franciaország komolyan
törekszik az európai hatalmakkal, s különösen
Ausztriával jó lábra állani. Így a mexicói királyságra
nézve Napoleon császár Miksa főherceget szándé-
koznék pártolni, mi iránt — magában érthetőleg —
előbb Ausztria beleegyezéséről magát biztosítani kel-
le. Grammont herceg küldetésének feladata, Ferencz
Józsefcsászárt a francia simpathiák ösztönzése felől
Ausztria irányában meggyőzni, valamint tudvalevő
dolog az is, hogy Franciaország még nem hagyott
fel az eszmével, a bécsi kabinetet az Olaszország-
gali kibékülésnek megnyerni.

Angolország. Az osztrák követ, gróf Appo-
nyi, hosszabb távollét után állomására visszatért, és
mint a „K. Z.”-nak írják, nov. 26-án Russel lorddal
hivatalos értekezletet tartott. Gróf Rechberg állítóla-
gos körsürgönye, melyben az osztrák kormány a Ma-
gyarország ellen határozott erőszakos rendszabályokat
jó fénybe helyezni, s mint elkerülhetlen provisoriumot
némielg kimenteni igyekezett volna, miként ugyan-
ezen levelező írja, némelyek szerint csak a nagyha-
talmaknak, mások szerint nem is küldetett volna
szét. Bár mint legyen, gróf Apponyi utasítva van, az
angol kormányt e lépés szükséges volta felől felvilá-
gosítani, s legbarátiabb biztosításokat tenni az iránt,
miszerint a császári kormány a birodalmi alkotmány-
hoz törhetlenül ragaszkodni el van határozva. Bécs-

ből elutaztakor még úgy volt a miniszterium hangol-
va, hogy a költségvetést a csonka-parlament elé ter-
jessze, és maga a császár is megnyeretett volna e né-
zet számára, míg a leghangosabb aggodalmakat az
ellen a pénzügyminiszter emelte. Az e közben Ma-
gyarországból Londonba érkezett tudósítások nem
olyneműek, hogy csak legtávolabbról is várható volna
a békés kiegyenlítés, habár egyik vagy másik kész
is, a császári kormánytól hivatalig fogadni el. Az osz-
trák tollak által kilátásba helyezett fordulat még nem
egy nap fog magára vártni.

Nov. 25-én éjjel London déli oldalán a házfede-
lek, élőfák és folyam-hajók között erős pusztításokat
tőn a vihar. Nehány ócska házat elfújt, és Woolwich-
nél 3 hajót partra hajtott. A kikötőből balhíreket
várnak.

Olaszország. Az olasz képviselőház a vi-
lágnak meg akarta mutatni, milyen vakmerő a reakció,
de mily kevéssé fél attól a nemzet. Proto herceg,
miután magát a képviselőházba megválasztatta, és
Olaszország királyának hűségi esküt tőn, petitiót ké-
szített, mely az olasz parlamentről nemparlamentaris
kifejezésekben II. Ferencz király restaurációját ki-
vánja Nápolyban. Ratazzi, a ház elnöke, azt véle-
ményezte, miszerint oly követnek, ki esküjével ily ke-
veset gondol, nem lehet mást tanácsolni, mint vissza-
lépésre bírni; a képviselőház azonban mást határo-
zott; nem akarja azt mondani, mikép valamely véle-
ményt szóhoz nem enged jutni, s e szerint a bourbon
hg Protonak szabad leend petitióját nyílt ülésben
indokolnia.

A nápolyi hivatalos lap nov. 26-ról jelenti, hogy
a banditák Riciglianóban özpontosultak, s hogy elle-
nük csapatok indítottak el.

Egy római távsürgöny tudatja, hogy 23-ról
24-re éjjel egy francia hadosztály Alatri mellett 110
rablót elfogott és 27 löfegyvert, egy 2-hegyi ágyut el-
vett. De a római sürgöny hozzáteszi azt is, miszerint
ugy látszik, hogy a francziák mindezt a pápai ható-
ságoknak fogják átszolgáltatni.

Nápolyban összeesküvés fedeztetett föl, minek
következtében az elfogatások folyvást tartanak.

Nov. 15-én de Lamarmora tbk szemlét tartván
a nemzetőrség fölött, ennek katonai magatartása felől
igen dicséretesen nyilatkozott.

Rómában nagy zajt ütöttek a miatt, hogy Chia-
vonenak a piemontiakkal utolsó esetepátja alkalmá-
val, egy német uri ember, bajor vagy porosz nem tu-
datik, az utóbbiak által elfogtatván, mint a quirinál
hírhordóságáról gyanus, agyonlővetett.

A „Köln. Ztg.” római, ?? jegyű levelezője írja
nov. 25-ről: jól értesült részről azon közleményt ka-
pom, mintha az osztrák kormány Rómában a magyar
clerus hazafias tartása iránt roszaló szavazatot igye-
keznék kieszközölni.

Oroszország. A „Journal de St Peters-
bourg” nov. 23-ról jelenti, hogy Finnland főkormány-
zójává gróf Berg helyébe báró Rokassowsky, —
Varsó főkormányzójává a meghalt Gerstenzweig he-
lyébe a tüzéség altábornoka Kryjanowsky, — és a
saját kérelmére elbocsátott hadügyminiszter Sucho-
zanet helyébe, annak altábornoka Mikuttin, hadügy-
miniszterre neveztetett ki.

Mint a „Czas” Varsóból jelenti, az ottani lakos-
ság föltette magában, miszerint nov. 29-én minden
tüntetéstől tartozkodni, és az 1839-ki forradalom em-
léknapiját csendes családi körökben fogja innepelni.

Varsóban az aprópénzhiány oly nagy, hogy még
2½—3% agió mellett is kénytelenek a kiskereske-
dők a vásárlókat elereszteni, mert nem képesek visz-
szaadni.

Mint a „D. Z.”-nak írják, a távirda-sodronyok
folytonosan rongáltaknak, s belőlök hosszabb darabo-
kat el is lopnak.

Kasánban ismételve tanuló-nyugtalanások tör-
tek ki, melyek folytán az egyetem bezárattott.

Törökország. Scutariból nov. 26-ról táv-
íratilag jelentik, hogy az új kormányzó Reshid pasa
megérkezett, és a fölkelő tartományok kibékítése,
ugy a törökök és montenegróiak közötti jó egyetér-
tés iránt alkudozásokat kezdett meg.

Belgium. A kamara nov. 26-án folytatta az
Olaszország elismerése feletti vitát. — Dumortier a
felirathoz módosítványt akar beadni, melynek főtár-
talmáa volna: „Belgiumra nézve kevéssé lenne taná-
csos, a kisebb nemzetiségek csatolásai- és elnyelési-
nek rendszerét helyeselni, minthogy lehető esélyek-
ben épen ez irányban veszélynek menne élébe.”

Spanyolország. A kilátásban volt minisz-
terválság egyelőre az építészeti miniszter kilépésénél
megállott.

A nov. 20-iki senatus-ülésben a válaszfelirat
heves vitára adott alkalmat. Egy a kormány politi-
káját élesen roszaló módosítvány 92 szavazattal 12
ellen elvetetett; 45 senator visszatartotta magát a
szavazattól.

Portugallia. Az új király decz. 2-ára hívta
egybe a corteseket, mely napon le is teendi az esküt
az alkotmányra.

Utósó posta.

A „Sürgöny” Bécsből vett távirati tudósítás
szerint írja, hogy azon hír, mintha gr. Apponyi 3
umlga lemondását benyújtotta volna, alaptalan.

Ezen hírrel egyidejűleg arról értesít, hogy Pá-
pai, helytartósági tanácsos ur udvari tanácsossá ne-
veztetett ki.

Bécsből, nov. 29-ről a „Sür.” L. levelezője a
többek közt ezeket írja: „Mint biztosan mondhatom,
a cseh nemzetipárt nemcsak hogy nem gyengül, de
napról napra erősödik. A cseh mágánások legkitű-
nőbbjei, u. m. a főpapság, szoros frigyben élnek a
Rieger által vezénylett nemzeti párttal; sőt a cseh kö-
veteknél általános a remény, hogy ha az országgyű-
lés ismét egybehivatik, állásuk sokkal kedvezőbb le-
end, mint márcziusban volt, a mikor a hatvan nemes-
ségi képviselő közül csak vagy huszan szavaztak a
csehekkel. És ez igen fontos, mert a mi országgyűlé-
sünk után a cseh országgyűlés bír a legnagyobb je-
lentőséggel a birodalomban.”

A levelező azzal végzi tudósítását, hogy nov.
30-án miniszteri tanácskozás tartatott, melyben a bud-
get kérdése tárgyalatott.

Távirati sürgönyök.

Berlin, nov. 29. A lengyelhatárról
mai nap jelentik: Wielopolski elbocsátatása
felett nagy és általános a megütközés. Az erre
vonatkozó irat úgy hangzik, hogy Wielopol-
sky további parancsig minden hivatalaitól
fölmmentetik.

Berlin, nov. 30. A lengyelhatárról:
Lüders tábornok legközelebb elhagyandja
Varsót. Jelöltül a helytartóságra jól értesült
körökben Berg tábornokot mondják. Wielo-
polsky utban van Berlinbe.

Karlsruhe, nov. 30. A nagyherceg
ma nyitotta meg az országgyűlést. A trónbe-
széd többek közt meghangnyomatolja az egy-
házi vita végrevalahárai befejeztét, külön-
böző törvényeket jelent be, és elvárja a ren-
dek támogatását a német kérdés körüli törek-
véseikben.

Turin, nov. 30. A képviselőház teg-
napi ülésében Massari olvasta Proto Carafa
Palavicini, Maddaloni hg képviselőnek követ-
kező iratát: „A lelkiismeret szózatát követve,
taglalám hazám ügyére vonatkozó eszméi-
met, nem véltem ennyi boszankodást költeni
a lapokban. Bámulok, hogy eszmém, melyek
csupán a kamara számára irattak volt, át-
mentek a nyilvánosságba; minthogy azonban
vissza nem vonhatók, én magam vonulok visz-
sza a magán életbe, fájdalmasan óvakodván
azon hatalom ellen — mely hazám bajait el-
hárítani nem tudja, vagy nem akarja.” A
kamra egyhangulag elfogadja a lemondást.

Lanza ajánlja a háznak és miniszterium-
nak, hogy a mérleg előterjesztése és tárgya-
lása sietessék.

Napirendre került a hűbéri viszony meg-
szüntetése Lombardiában; az a senatus által
már el van fogadva.

Páris, nov. 30. A „Moniteur” tudatja,
hogy a gabona-bevitel megfelel a szükség-
letnek.

Berlin, nov. 29. Londoni tudósítások
szerint Mazzini veszélyesen megbetegedett.

London, nov. 30. A „Morning Post”
és a „Times” mai számai úgy vélekednek,
hogy a „Jacinton” hajó kapitánya tényének
desavouálására kevés lehetőség van, mivel
ugy látszik, hogy a kapitány nem saját fele-
lősségére cselekedett, hanem a washingtoni
kabinet utasításait követte.

A „Morning Post” jelenti, miszerint An-
golország, — daczára annak, ha Mexicó min-
den követelésbe beleegyezik is, — nem foga-
dand el semmi elégtételt. — Francia-, Angol-
és Spanyolország hajórajai birtokukb veendik
a mexicói kikötőket.

Southampton, nov. 29. A kormány
megtiltá a salétromkivitelt. — Hirsze-
rint egy, Amerika számára salétrommal meg-
rakott hajó elindulása meggátoltatott.

Vegyes tudósítások.

* Gyulai Gyuláné asszony táncztanítóné, már
megkezdte működését, s igen sok tanítványa van,
valamint az intézetbeli növendékek is töle tanulnak.
A tisztelt táncztanítóné, Cramb jeles balletmester
tanítványa, s a pesti városi színház tánczosnéja volt
egykor, s ennél fogva a szabályos és illemes testhor-
dozást, deli járást, kelést, s egyéb a test külső csín-
jához szükséges testidomást érti. Ajánljuk őt a kö-
zönség pártfogásába.

* Garnier-Pages: A Tuillériák, és Chateau d'Eau, (1848-ban a municipál gárda laktanyája, mely a Palais royal átellenében van, s 24-ik februárban nyakas ellentállás után, utolsó adta meg magát a forradalmiaknak, délután 3 órakor. Szerk.) eseményeit, a király lemondását, a gouvernement provisoiret, s általában a februári esetet tárgyalja, most adta ki, munkájának 5-ik kötetében.

* A Siecle két szerkesztője, Korunk jeles embereinek arcképeit és életrajzát adja ki, ily sorral: IX. Pius, — Garibaldi, — Cobden, — Victor Emanuel, — lord Palmerston, — gróf Cavour, — Lamartine, — Abd-el-Kader, — Rossini, — Delacroix, — Ingres, — a belgák király: Lipót, — Antonelli bíbornok, — az osztrák császár, — Antonelli marsal, — az orosz császár, — Kossuth, — Michelet, — a porosz király, — George Sand.

* A múlt pénteken tartott Párisban mise a lengyel nemzet 30 éves hősfelkelésének emlékére.

* A „Korunk” írja, hogy a tartományi főszámvévő-hivatal elnöke gróf Nemes János önmaga is Bécsbe szökött, e hó 27-én elutazott.

* Közelebbről a dézma-kárpótlásra igényt tartó ev. ref. lelkesek számára a mlgos egyházi főtanácsnak sikerült a m. kormánynál 80,000 forintot előlegképen utalványoztatni.

Zilahról írják a „Korunk”-nak, hogy Közép-Szolnokmegyei levéltárnok Szakács Ferencz, felségsértéssel vádatlatván, elfogatott, és Aradra kísértetett.

* Maros-Vásárhelyről tudósítják a „Sieb. Botet,” hogy ott f. hó 22-én délután szinte szomorú dolgok történtek. A „vörös sapka” című fogadóban egy nagy-erneyi lakost néhány mérsáros, állítólag a korcsmáros igazgatására, verni kezdett. A bántalmazott testvére, ki az ottani ref. kollegiumban tanul, ezt megtudta, a diákságot fellármázta, s az tüstén a helyszínen termelt s a korcsmát körül fogta. A fogadós elmenekült, a mérsárosok elrejtőztek. Szerencsére ép azon pillanatban, midőn a bősztült ifjuság elégtelt venni s a megszállott házba betörni készült, a tanuló-ság kedvező, tanár Mentovich megjelent s a diákokat szétoszlásra bírta.

* Hőhérook értekezlete. A mindenféle értekezletek közt, melyek időnkben előfordulnak, kétségek nélkül már csak sajátossága miatt is említésre érdemes azon összejövetel, melyet november 18-án Berlinben a hőhérook tartottak. Ők az értekezletet egész nagy gyűléssé akarják kiterjeszteni, hogy érdekeiket tanácskozás alá vegyék. Gyűléshelyül a Victoria színház nagy földalatti helyiségét választották.

* A katonaváltási díj, mint az „I. T.”-nak írják Bécsből, a jövő évre is 1200 forintban állapított meg.

* Pusztá-Császárról írják „M. O.”-nak, hogy ott f. hó 27-kén Németh Albert volt országgyűlési képviselő urat elfogták, s elébb Egerbe, onnan Budára kísérték.

* A „Patrie” szerint Ausztriában e pillanatban, mintegy 480,000 ember van fegyverben: Poroszországban 330,000, Bajor- és Szászországban Hanovera és a többi másodrendű országokban közel 175,000, vagy is összesen, mintegy 985,000 ember.

* A „Vaterland” úgy értesül, hogy a hirhadt „Augsburger Allgemeine” új évtől fogva Bécsben fogja megjelenni.

* Báro Protovebera igazságügyi miniszternek lemondását, mint az „Ost und West” hiteles hallomás után állítja, Ő Felsége ismét nem fogadta el; csak újabb szabadságidő-hosszabbítást kapott volna egészsége helyreállítása végett, s ideiglenes helyettesül Resti-Ferrari, velencei főtörvényszéki elnök és örökös bir. tanácsos nevezetett ki.

(A burgonyatermesztés új modor szerint.) Destanche, belga földbirtokos, burgonyáját ősszel veti, s a mellett, hogy termése gazdagabb, még azt is állítja, hogy a burgonya-betegségtől is ment. A mivel lésmód különben egészen a szokásos, azon különbséggel, hogy a gumókat kissé mélyebben kell ültetni, hogy a föld fagyától mentve legyenek. Francia- és Angolországban Destanche ur közleménye folytan kísérleteket tesznek; nem ártana nálunk is hasonlót tenni.

* B. Vay Miklós — a volt főkanczellár — a hegyaljai borászat albumának összeállításával foglalkozik.

* Mahler, a „Volkstimme” nyomozó levelek által keresett főmunkatársa, Magyarországon át a Dunafejedelemségek s innét Konstantinápolyba menekült, hol hajóra szállván, Marseillebe utazott s már oda is érkezett.

* Szegeden egy gabonacsarnok föllállítását tervezik. Terménykereskedésünk érdekében kívánatos, hogy mielőbb létesüljön.

* Krudy Kálmán a híres kalandor, ki B.-Gyarmaton fogva volt, f. hó 28-kán, újabb szökési kísérlete alkalmával, egy pandur által agyonlővetett.

BEKÜLDETETT*).

Kereskedelmi és iparszabadság.

I.

Alapos, és mindenfelől tett tapasztalások által beigazolt tény, miszerint a kereskedés és ipar felvirágzása és tenyészése csak úgy lehetséges, ha az a hatóságok részéről előmozdítottatik, vagy legalább törvényes megkorlátozó korlátok által nem gátoltatik.

A t. városi kapitányságnak egy nov. 20-án kihirdetett rendelete, mely azonban inkább „a 18-ik század ezéh és társulati” törvények — mintsem a kereskedés és ipar emelése elvének közönségi eredetét, s mely általában arra való, hogy nemcsak a város, az ut- és kövezetvám javadalmait gyöngítse, hanem hogy egyszersmind a termelőt úgy mint a kereskedőt, és az ezek után táplálkozó szegény hajhászokat megkárosítsa, — megszorítja az időt, melyben az, az ügyeket főhordozónak, t. i. a kereskedők- és nyereszkesedőknek a szemes termények vásárlásában részt venniük szabad, és pedig mint következők:

„Köztudomásul tétetik, mikép minden néven nevezendő élelmi czikkeket, kofáknak vagy azzal kereskedő egyéneknek, országos vásárokon kívül, minden nap csak 9 óra után engedtetik megvenni, csütörtöki napokon pedig a délutáni vásárlástól is eltiltatnak, ezen rendeletnek áthágói példásan fognak megfenyíttetni.”

A mily jótékony lehet e rendelet a szárnyas átlatok- és más élelmi czikkekre, vagy rossz termés idején, mi még is a mai körülmények között legjobb akarat mellett is, sem elegendő érveket e rendszabályokra nézve, sem gyakorlati értéket vagy czélszerűséget a z o k b a n nem találtunk, melynek legfőlebb azon előnye van, hogy általuk tán magánosoknak megkönnyíttetik csak é l y szükségletüket gyorsabban beszerezniük, mintha velők a kereskedők verse-

*) Az e rovatban közlöttékért a szerk. csak a sajtó-hatóság irányában felelős.

nyeznek; de mely rendszabályoknak következő hátrányai lehetnek:

1. A termelőnek, ki áruját különféle fizetmények mellett hozza vásárra, nagyon érdekében áll azon mielőbb tudatni, mi azonban neki csak akkor sikerül, ha kereskedők és azok alkuszai vannak a piacon; minthogy pedig ez szigorú fenyték alatt tilos, a vidékinek más nap reggeli 9 óráig kell várnia, hol aztán a kereskedő vagy éppen nem, vagy a már molnárok és mások által kimustrált áru vételéhez kedvetlenül jelenik meg. Az előbbi, nehogy még több időt és költséget kelljen vesztetnie, későbbben ad el, és máskor kikerüli piacunkat.

2. A kereskedőnek, ki nagyobb szállítvány összeállításánál arra számol, miszerint szükségletét a hetivásáron fedezendi, lehetlenné tétetik helyben eladnia, mert szükséges mennyiségét elég jókor, és a neki tetsző időben be nem szerezheti, hanem várnia kell, míg eljő a szerencsés óra, melynek eltelte után az ő bevásárlóinak (az alkuszoknak) a kocsihoz közeledniük, s tulajdonkép kibúnniuk szabad.

Ily körülmények között a kereskedő kénytelenítettnek a falukon vásárolni, mert a termelő is jobban fogja szeretni, városunk hátrányára, az állomásokra szállítani, hol minden fizetmények kikerülése mellett még sok idő is kiméltetik.

3. A l k u s z a i n k pedig, kik számunkra szükséges rosszá váltak, elvesztik ez által keresetüket, miután fő keresetmódjuk, heti vásárokon, e vagy amaház vagy szeszgyáros számára bevásárolni, és ebből fizetik adóikat; de ha ezen jövedelmük is meg rövidítettik, úgy szegények kétszeresen rosszul jártak.

Ha mindezt figyelembe vesszük, a nem üzérkedő is belátandja, hogy kereskedésünk ily körülmények közt soha sem fogja elérni azon rangot, melyen Győr, Moson és más hazai városok állanak; mert ha ott a kül- vagy — mint nálunk — a belföldi kereskedők elibe illeten akadály gördítették volna, nem váltak volna azok soha világgipariczokká, és a status quot soha el nem érték volna.

De reméljük, hogy a városi kapitányságoly rendelkezéseket is teend, melyek engedni fognak számunkra annyi kereskedési és iparszabadságot, mennyi a perjámosi és új-arádi intézkedések mellett létezik.

P...r.

Távirati tudósítás

a bécsi börzéről december 2-án.

5% Metaliques	67.47	Ezüst	138.85
Nemzeti kölcsön	81.45	Váltó Londonra	139.90
Bankrészevény	751.—	Arany	661
Hitelintézet	180.60		

Aradi színház.

Bérlet 12. szám

Ma kedden, december 3-án 1861.

adatik:

Házasság XV. Lajos idejében.

Francia vigjáték 5 felvonásban. Irta Dumas Sándor, fordította Samarjay Károly.

Kezdeté 7 órakor.

Felelős szerkesztő: Márton Ferencz.

H I R D E T É S E K.

(272)

Jelentés.

Van szerencsém a t. cz. közönségnek jelenteni, hogy nevem megmagyarítása felsőbb helyen megengedtetván, a már 15 év óta itt fennálló, eddigi használt czímemet

WEISZ ANDRÁS,

mától fogva:

FEHÉR ANDRÁSRA

változtattam át, — minél fogva kérem a helybeli kir. váltótörvényszéknél már bejegyzett új czímemről szives tudomást venni.

A t. cz. közönségnek ez alkalommal azon bizalomért, melylyel engem e számos éveken át megtisztelt, legbensőbb hálámat nyilvánítván, egyszersmind tisztelettel biztosítom, hogy teljes iparral azon leendek, miszerint az eddigi irántam tanusított szives bizalmat, pontos és becsületes eljárás által ezután is megérdemljem.

Egyszersmind bátorodom a t. közönséget a legjelesebb bel- és külföldi gyárakból bő tartalmu rőfőszáru raktáromra figyelmeztetni; különösen pedig mindennemű divat, selyem, vászon, gyapju, pamut és fehérnemű szöveteket legjutányosabb áron, ajánlani.

Raktáram Gr. **Nádasdy**-féle 32. sz. alatti házban. Mély tisztelettel

Fehér András.

Kiadó-tulajdonos Bettelheim Vilmos.

2—*

(267)

Épen most hagyá el a sajtót, és Bettelheim testvérek könyvkereskedésében Aradon kapható:

Aradi utasító naptár

1862. közönséges évre,

szerkesztette

MÁRTON FERENCZ.

Hatodik évfolyam. — Ára füzve 70 kr. új pénz.

Ezen naptár, mely a csillagászati kalendáron és az érdekes szépirodalmi részen kívül az aradmegyei és városi alkotmányos tisztviselők névtárát, Aradváros intézeteinek előljáróit, kereskedők és ipar-üző mesterek névsorát tartalmazza, Aradmegye, s különösen a város lakóinak figyelmébe ajánlatik.

Kakas Márton
naptára 1862. évre,
Okos emberek számára való
KALENDÁRIOM.

Ára 80 kr. a. é.

Arad, 1861. Nyomatott Réthy Lipót nyomdájában.

6—6